

Sygn. akt V KK 141/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Dariusz Kala

SSN Rafał Malarski (sprawozdawca)

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

przy udziale r.pr. T. M. pełnomocnika Naczelnika Urzędu Celnego
w sprawie **G. M.**

oskarżonego z art. 107 § 1 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 października 2017 r.,

kasacji, wniesionej przez oskarżyciela publicznego Naczelnika Urzędu Celnego w
[...]

od wyroku Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 29 grudnia 2016 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w [...]

z dnia 29 czerwca 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w [...] do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w [...], wyrokiem z 29 czerwca 2015 r., uniewinnił G. M. od popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., polegającego na tym,

że od bliżej nieokreślonego dnia do 9 października 2012 r. wbrew przepisom ustawy z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (dalej: u.g.h.) urządzał gry hazardowe na trzech automatach. Sąd Okręgowy po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2016 r. apelacji Naczelnika Celnego w [...] na niekorzyść oskarżonego, uchylił pierwszoinstancyjny wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. umorzył postępowanie.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego na niekorzyść oskarżonego złożył oskarżyciel publiczny – Naczelnik Urzędu Celnego w [...] Podniósł w niej trzy zarzuty rażącego naruszenia prawa, które miało wpływ na treść wyroku: 1) art. 155 § 1 k.k.s. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. przez jego zastosowanie, podczas gdy winien znaleźć zastosowanie tenże przepis w brzmieniu obowiązującym do 1 lipca 2015 r.; 2) art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. przez błędne jego zastosowanie w sytuacji, gdy finansowy organ prowadzący postępowanie przygotowawcze był uprawniony do wniesienia aktu oskarżenia; 3) art. 151c k.k.s. w zw. z art. 122 § 2 k.k.s. w zw. z art. 153 § 1 k.k.s. przez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że uprawnionym do wniesienia aktu oskarżenia po 1 lipca 2015 r. był prokurator. W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługiwała na uwzględnienie.

Pomijając fakt ewidentnego naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 439 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., według którego uchylenie orzeczenia jedynie z powodu ujemnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela (art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.) może nastąpić tylko na korzyść oskarżonego, należało stwierdzić, że dokonana przez ten Sąd wykładnia prawa, a w istocie interpretacja uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2016 r., I KZP 13/15 (OSNKW 2016, z. 3 poz. 17), wymagała zdecydowanej krytycznej oceny. W art. 155 k.k.s. (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.) przyjęto, że akt oskarżenia sporządzał samodzielnie i wносił do sądu organ finansowy, jeżeli to on prowadził dochodzenie, a więc gdy postępowanie miało się toczyć w sądzie w trybie uproszczonym. Nie miało tu znaczenia, że dochodzenie było przedłużane

przez prokuratora i to na okres przekraczający 6 miesięcy; wciąż było to dochodzenie (art. 153 § 2 k.k.s.). Wskazana czynność prokuratora, a więc przedłużenie dochodzenia, miała co prawda charakter czynności nadzorczej, ale nie powodowała konieczności zatwierdzenia aktu oskarżenia przez prokuratora; organ finansowy zobligowany był jedynie do zawiadomienia prokuratora o wniesieniu aktu oskarżenia (art. 155 § 1 zd. 2 k.k.s.).

Skoro zatem Urząd Celny w [...] w dniu 26 października 2012 r. wszczął postępowanie przygotowawcze w formie dochodzenia *in rem*, w dniu 15 maja 2013 r. przedstawił oskarżonemu zarzut popełnienia przestępstwa skarbowego z art. 107 § 1 k.k.s., co oznaczało, że postępowanie przygotowawcze przeszło do fazy *in personam*, a następnie – po wielokrotnym przedłużaniu postępowania przygotowawczego przez prokuratora, które do końca było prowadzone jako dochodzenie – w dniu 18 lipca 2014 r. skierował do Sądu Rejonowego w [...] akt oskarżenia, inicjując tym samym sądowe postępowanie uproszczone, to postąpienie Sądu drugiej instancji należało uznać za rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie wskazanych w kasacji przepisów prawa. Dlatego Sąd Najwyższy wydał proponowane w kasacji orzeczenie kasatoryjne (art. 537 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.).

Warto w tym miejscu odnotować, że na skutek nowelizacji Kodeksu karnego skarbowego ustawą z 27 września 2013 r. (Dz.U. poz. 1247) od dnia 1 lipca 2015 r. akt oskarżenia w sprawach o przestępstwa skarbowe prowadzonych w formie dochodzenia, objętych prokuratorskim nadzorem, wnosi do sądu prokurator (art. 155 § 1 k.k.s.).

W ponownym postępowaniu odwoławczym Sąd Okręgowy w [...] – respektując zarówno zakaz *reformationis in peius*, pozwalający, w razie wniesienia środka odwoławczego na niekorzyść, na orzekanie zgodnie z tym kierunkiem tylko w wypadku stwierdzenia uchybień podniesionych przez skarżącego (art. 434 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.), jak i reguły *ne peius*, zabraniające skazania oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji (art. 454 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.) – winien w pierwszej kolejności rozważyć, czy autor apelacji, stawiając zarzut obrazy prawa materialnego, to jest art. 107 § 1 k.k.s., powiązał ją jedynie z art. 14 ust. 1 u.g.h., co ograniczyłoby pole kontroli

odwoławczej, czy również z treścią art. 6 ust. 1 u.g.h. Rozstrzygnięcie tego dylematu, po wnikliwej analizie tekstów już to apelacji, już to pierwszoinstancyjnego uzasadnienia, będzie rzutowało na wynik postępowania apelacyjnego (zob. postanowienie SN z 24 marca 2017, V KK 28/17). Trzeba tu przypomnieć, że o ile art. 14 ust. 1 u.g.h. nie może mieć zastosowania w sprawie o przestępstwo skarbowe nielegalnych gier losowych, bowiem ma charakter techniczny i nie przeszedł procesu notyfikacji Komisji Europejskiej, o tyle art. 6 ust. 1 u.g.h., uzależniający prowadzenie działalności w zakresie rodzaju gier w nim wskazanych od uzyskania koncesji na prowadzenie kasyna gry, nie stanowi przepisu technicznego w rozumieniu dyrektywy 98/34/WE i może tym samym stanowić, i to samodzielnie, uzupełnienie normy blankietowej zawartej w art. 107 § 1 k.k.s. (zob. uchwała 7 sędziów SN z 19 stycznia 2017 r., I KZP 17/16, OSNKW 2017, z. 2, poz. 17; wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 13 października 2016 r., sygn. C - 303/15).

Sposób rozwiązania przedstawionego wyżej problemu determinował będzie podejście do zarzutów apelacyjnych obrazy prawa procesowego i błędu w ustaleniach faktycznych, dotyczących przyjęcia przez Sąd *a quo*, iż oskarżony działał w warunkach błędu co do bezprawności, o którym mowa w art. 30 k.k. Trudno powstrzymać się od wytknięcia Sądowi Rejonowemu w [...], że sięgnął po instytucję z Kodeksu karnego w sytuacji, gdy zagadnienie błędu uregulowane jest w sposób samodzielny w Kodeksie karnym skarbowym (art. 10 k.k.s.).

Przedstawione zapatrywania prawne i wskazania co do postępowania będą dla Sądu odwoławczego wiążące (art. 442 § 3 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.).